Turvallisuuden Hämeenlinna – ohjelma 2026-2030

HÄMEENLINNA

Sisällys

Johdanto 3

Ohjelman strateginen perusta 5

Turvallisuustyö Hämeenlinnassa 6

Arjen turvallisuus 7

Henkinen kriisinkestävyys 8

Turvallisuus elinvoimana 9

Ohjelman lähtökohdat 10

Ohjelman suunnittelu ja toteutus 11

Käsitteet 12

Johdanto

Turvallisuustyö on Hämeenlinnassa toimintaa läpileikkaavaa. Turvallisuus huomioidaan kaupungin kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa. Se pitää sisällään asukkaiden arjen turvallisuuden edistämisen, varautumisen erilaisiin häiriö- ja kriisitilanteisiin, asukkaiden ja kaupungin henkilöstön henkisen kriisinkestävyyden vahvistamisen sekä oppimista, työtä, elinkeinoja ja yrittämistä tukevan turvallisen ja ennakoitavan toimintaympäristön ylläpitämisen ja kehittämisen.

Kuntalaki velvoittaa kuntia edistämään asukkaidensa hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Pelastuslaki ja valmiuslaki ohjaavat onnettomuuksien ehkäisyä, varautumista ja toimintakyvyn turvaamista kaikissa tilanteissa. Lisäksi terveydenhuoltolaki tukee turvallisuustyötä hyvinvoinnin, terveyden edistämisen ja ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Uusi turvallisuuden ohjelma ei ole valmiussuunnitelma eikä se korvaa jo olemassa olevia valmiussuunnitelmia.

Lakisääteisten velvollisuuksien lisäksi Hämeenlinnan turvallisuustyötä ohjaavat kaupunkistrategian (11/2025) tavoitteet, yhteiskunnan turvallisuusstrategia (2025) ja turvallisuusympäristön tilannekuva. Tilannekuvaa ylläpidetään myös yhdessä yhteistyökumppanien kanssa.

Turvallisuuden toimintaympäristö on viime vuosina muuttunut aiempaa epävarmemmaksi samanaikaisten häiriöiden ja kriisien vaikuttaessa niin globaalilla, kansallisella kuin paikallisella tasolla.

Muutokset eivät ole yksittäisiä ilmiöitä, vaan toisiinsa kytkeytyviä kehityskulkuja, jotka heijastuvat suoraan ihmisten arkeen ja tulevaisuuden näkymiin. Epävarmuutta lisäävät muun muassa geopoliittiset jännitteet, talouden haasteet, väestörakenteen muutos, informaatioympäristön murros, ilmastonmuutos sekä teknologian ja tekoälyn nopea kehitys.

Muutosten vaikutukset näkyvät paikallisesti palvelutarpeiden muutoksina, hyvinvoinnin eriytymisenä ja muutoksina koetussa turvallisuudessa. Samalla ne voivat lisätä polarisaatiota ja heikentää yhteiskunnallista luottamusta.

Paikalliset yhteisöt ovat keskeisessä roolissa muutoksiin vastaamisessa. Turvallisuutta vahvistetaan kehittämällä arjen turvallisuutta, resilienssiä ja henkistä kriisinkestävyyttä sekä tukemalla paikallista elinvoimaa ja yhteistyötä.

Tämä tarkoittaa turvallisten elinympäristöjen rakentamista, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamista, eriytymiskehityksen ehkäisyä, avointa ja rakentavaa keskustelukulttuuria sekä selkeää ja luotettavaa viestintää.

Tavoitteena on turvata ihmisten mahdollisuudet toimia ja elää turvallista arkea myös epävarmoissa olosuhteissa.

HÄMEENLINNA

Houkutteleva ja menestyvä kasvukaupunki 2030

Arvomme ovat:

Rohkeasti ja positiivisesti yhdessä

Tavoitteemme ovat:

- Turvallisuuden edelläkävijä
- Joustava kumppani yrityksille
- Kiinnostava ja elävä kaupunkikeskusta
- Houkutteleva kotikaupunki lapsiperheille
- Uudistuva kulttuurikaupunki

Toimeenpano edellyttää:

taloudellista, ekologista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä

Erottautumistekijät:

- **Keskeinen sijainti ja huoltovarmuusinfra:** kaupungin kautta kulkee valtakunnallisesti kriittinen liikenne- ja huoltovarmuusverkosto, joka tarjoaa nopeat yhteydet lentoasemille, satamiin ja muihin keskeisiin kohteisiin.
- **Vahva puolustusteollisuus:** Hämeenlinna kuuluu Tampereen, Jyväskylän ja pääkaupunkiseudun rinnalla maan merkittävimpiin puolustusteollisuuden keskittymiin.
- **Henkisen kriisinkestävyyden ja kulttuurin yhdistäminen:** kaupunki profiloituu turvallisena elinympäristönä, jossa kulttuuri- ja koulutuspalvelut tukevat yhteiskunnan kriisinkestävyyttä.

Ohjelman strateginen perusta

Turvallisuuden edelläkävijä

Tavoitteemme on nousta kokonaisturvallisuuden edelläkävijäksi hyödyntämällä kaupungin sijaintia, vahvaa puolustusteollisuutta sekä monipuolisen elinkeinorakenteen luomia mahdollisuuksia. Houkuttelemme puolustus- ja turvallisuusalan investointeja ja työpaikkoja Hämeenlinnaan.

Edistämme asukkaiden yhteisöllisyyttä ja arjen turvallisuutta. Haemme ratkaisuja huoltovarmuuden ja kriisinkestävyyden vahvistamiseksi kokoamalla toimijat yhteen ja rakentamalla yhteistyöverkostoja.

Hämeenlinna vahvistaa asemaansa turvallisuuden edelläkävijänä kytkemällä turvallisuuden ja huoltovarmuuden elinvoimaa ja kasvua tuottavaksi teollistuvaksi resilienssiksi.

Ohjelman tehtävä on:

- Nostaa turvallisuustavoitteet kaupungin strategiseen ohjaukseen ja varmistaa ennakoiva riskienhallinta.
- Määrittää yhteiset prosessit, roolit ja tietopohja siten, että toimenpiteet kohdentuvat oikein ja ajoissa.
- Vahvistaa asukkaiden ja yhteisöjen resilienssiä, toimintakykyä ja luottamusta arjessa, häiriöissä ja mahdollisissa kriiseissä.
- Tukea Hämeenlinnan vetovoimaa ja kilpailukykyä tarjoamalla ennakoiva, johdonmukainen ja luotettava toimintamalli turvallisuuden edistämiseksi.

Ohjelma on:

Kokoava
Ohjelma kokoaa nykyisen turvallisuustekemisen yhden toimintaa ohjaavan viitekehyksen alle.

Linjaava
Ohjelma linjaa periaatteet toiminnan painopisteistä.

Uudistava
Ohjelma uudistaa nykyistä tekemistä kehittämällä uusia toimintamalleja tunnistettuihin tarpeisiin.

Turvallisuustyö Hämeenlinnassa

Kokonaisturvallisuus muodostaa perustan Hämeenlinnan turvallisuusajattelulle ja toiminnalle. Kokonaisturvallisuuden toimintamallissa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana kaikissa olosuhteissa. Kokonaisturvallisuuden keskiössä on järjestelmän resilienssi eli kyky kestää häiriöitä ja kriisejä, vastata niihin sekä palautua niistä siten, että yhteiskunnan toimintakyky säilyy. Hämeenlinnassa resilienssiä vahvistetaan arjen, yhteisöjen ja palvelujen kautta sekä elinkeinopohjaisesti kehittämällä teollistuvaa resilienssiä.

Paikallisella tasolla kaupungit ovat keskeisessä roolissa kokonaisturvallisuuden toteuttamisessa. Hämeenlinnassa tämä tarkoittaa ennen kaikkea kykyä turvata arjen peruspalvelut, toimiva infrastruktuuri ja päätöksenteko myös häiriö- ja kriisitilanteissa.

Koska kaupunki toimii lähellä asukkaiden arkea, turvallisuus konkretisoituu paikallisina ratkaisuina, toimintamalleina ja yhteistyönä. Samalla turvallisuus ei ole vain järjestelmän toimivuutta, vaan myös koettua turvallisuutta, joka ilmenee luottamuksena, yhteisöllisyytenä, sujuvana arkena ja varmuutena siitä, että apua on tarvittaessa saatavilla.

Hämeenlinnan tavoitteena on olla turvallisuuden edelläkävijä hyödyntämällä omia vahvuuksiaan. Kaupungin keskeinen sijainti osana valtakunnallisesti merkittäviä liikenne- ja huoltovarmuusverkostoja luo vahvan perustan turvallisuustyölle. Lisäksi kaupungissa sijaitseva kansallisesti merkittävä puolustusteollisuuden keskittymä sekä monipuolinen elinkeinorakenne tarjoavat mahdollisuuksia kehittää turvallisuuteen liittyvää osaamista ja houkutella investointeja. Kaupunki kokoaa toimijoita yhteen rakentamalla verkostoja ja yhteistyötä, mikä vahvistaa huoltovarmuutta ja alueellista resilienssiä.

Turvallisuus rakentuu Hämeenlinnassa kolmesta toisiaan vahvistavasta osa-alueesta – arjen turvallisuudesta, henkisestä kriisinkestävyydestä ja elinvoimasta.

Arjen turvallisuus muodostuu toimivista palveluista, terveellisistä ja turvallisista asuin- ja elinympäristöistä, sujuvasta liikkumisesta sekä vahvasta yhteisöllisyydestä. **Henkinen kriisinkestävyys** on yksilöiden ja yhteisöjen kykyä kohdata muutoksia ja epävarmuutta, säilyttää toimintakykynsä sekä palautua häiriöistä ja kriiseistä. **Turvallisuus elinvoimana** tarkoittaa turvallista ja ennakoitavaa toimintaympäristöä, joka mahdollistaa työnteon, yritystoiminnan, oppimisen ja osallistumisen myös muuttuvissa olosuhteissa.

Ekologinen kestävyys on turvallisuuden keskeinen edellytys. Ilmastonmuutokseen varautuminen ja ekologisesti kestävät elinympäristöt vahvistavat kaupungin kykyä sopeutua muutoksiin ja ehkäistä tulevia riskejä.

Ohjaavat periaatteet

- Liikenneturvallisuuden ja arjen liikkumisen kehittäminen
- Segregaation ehkäisy ja asuinalueiden tasapainoinen kehitys
- Esteettömyyden ja saavutettavuuden varmistaminen
- Lapsi- ja ikäystävällisten kasvu- ja elinympäristöjen luominen
- Yhteisöllisyyden, osallisuuden ja luottamuksen vahvistaminen

Seurattavat mittarit

- Häiriöindeksi (Poliisi)
- Asukkaiden kokemus osallisuudesta ja arjen turvallisuudesta (HYTE-kysely)
- Asuinalueensa turvalliseksi kokevat (HYTE-kysely)
- Kokee asuinympäristönsä esteettömäksi, työikäiset ja ikäihmiset (HYTE-kysely)
- Tuntee, että koulussa on turvallinen olo, lapset ja nuoret (Kouluterveyskysely)

Arjen turvallisuus

Arjen turvallisuus tarkoittaa Hämeenlinnassa sujuvaa ja ennakoitavaa jokapäiväistä elämää, jossa asuminen, liikkuminen, palvelut ja yhteisöllisyys tukevat turvallisuuden kokemusta.

Turvallinen asuminen, viihtyisä elinympäristö ja sujuva liikkuminen arjessa ovat keskeisiä tekijöitä asukkaiden hyvinvoinnille. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen sekä turvallisen liikenneympäristön kehittäminen parantavat samanaikaisesti liikenneturvallisuutta, terveyttä ja arjen toimivuutta kaikille asukkaille.

Arjen turvallisuutta vahvistetaan ehkäisemällä asuinalueiden eriytymistä ja segregaatiokehitystä. Tasapainoinen asuinalueiden kehittäminen, palvelujen saavutettavuus ja yhteisöllisyyttä tukevat toimintamahdollisuudet vähentävät turvattomuuden kokemuksia ja vahvistavat luottamusta arjessa toimimiseen.

Esteettömyys ja saavutettavuus ovat turvallisen arjen perusedellytyksiä. Ympäristöt ja palvelut, jotka ovat helposti kaikkien eri elämäntilanteissa olevien käytettävissä, tukevat itsenäistä arkea, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Saavutettavat palvelut ja selkeät toimintamallit vähentävät epävarmuutta, ehkäisevät syrjäytymistä ja vahvistavat turvallisuuden tunnetta erityisesti ikääntyvillä, lapsiperheillä ja kansainvälisillä asukkailla.

Ikäystävällinen ja kaikki sukupolvet huomioiva ympäristö on Hämeenlinnan arjen turvallisuuden ytimessä. Kaupungin toimintaan vakiintunut lapsiystävällinen ajattelu sekä terveelliset ja turvalliset tilat kouluissa, varhaiskasvatuksessa, harrastuksissa ja vapaa-ajan toiminnassa tukevat lasten ja nuorten kasvua, oppimista ja hyvinvointia.

Turvallisuus syntyy arjessa myös luottamuksesta, osallisuudesta ja yhdenvertaisuudesta. Turvallisuuden tunne muodostuu kokemuksesta kuulumisesta, mahdollisuudesta osallistua ja luottamuksesta toimiviin palveluihin.

Hämeenlinnassa arjen turvallisuutta edistetään poikkihallinnollisesti ja yhteistyössä kumppaneiden kanssa vahvistamalla yhteisöjä ja luomalla edellytyksiä turvalliselle, toimivalle ja hyvinvoivalle arjelle niin kantakaupungissa kuin pitäjissä.

Ohjaavat periaatteet

- Mielen hyvinvoinnin ja palautumisen tukeminen vapaa-ajalla
- Lasten ja nuorten resilienssin vahvistaminen lastenkulttuurin ja harrastusten avulla
- Vanhemmuuden tukemisen toimintamallien kehittäminen
- Vuorovaikutteisten ja turvallisten kohtaamispaikkojen luominen
- Kansalaistaitojen ja toimijuuden vahvistaminen
- Yksinäisyyden torjunta ja yhteisöllisyyden vahvistaminen

Seurattavat mittarit

- Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus % (THL, HYTE-kysely)
- Rasismia tai itseen kohdistuvaa syrjintää kokeneet, työikäiset ja ikäihmiset (HYTE-kysely)
- Työn ja koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 vuotiaat (THL)
- Hyvien ja keskitasoisten lukijoiden osuus, lapset ja nuoret (Digi-luki -seula)
- Harrastaa jotakin vähintään kuukausittain, lapset ja nuoret, % (THL, kouluterveyskysely)
- Aktiivisesti johonkin vapaa-ajan yhteisölliseen toimintaan osallistuvien osuus (HYTE-kysely)

Henkinen kriisinkestävyys

Henkinen kriisinkestävyys on keskeinen osa Hämeenlinnan kokonaisturvallisuutta ja kaupunkilaisten hyvinvointia. Se tarkoittaa yksilöiden ja yhteisöjen kykyä kohdata epävarmuutta, pitkittynyttä kuormitusta ja äkillisiä kriisejä sekä palautua niistä siten, että luottamus ja toimintakyky säilyvät. Muuttuvassa ja epävarmuuksia sisältävässä toimintaympäristössä turvallisuuden kokemus rakentuu yhä enemmän paikallisesti arjessa, ihmissuhteissa, merkityksellisessä tekemisessä ja yhteisöllisyydessä.

Hämeenlinnassa henkistä kriisinkestävyyttä vahvistetaan tukemalla arjen hyvinvointia, osallisuutta, toimijuutta ja mielen hyvinvointia. Luonto, harrastukset, liikunta, taide ja kulttuuri luovat tilaa palautumiselle, itseilmaisulle ja yhteisille kokemuksille, jotka tukevat jaksamista ja torjuvat yksinäisyyttä. Hämeenlinna on edelläkävijä UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -mallin toteuttamisessa. Erityisesti laadukas lastenkulttuuri, luovat harrastukset ja turvalliset vapaa-ajan ympäristöt ovat keskeisiä hyvinvoinnin ja henkisen kriisinkestävyyden rakentajia kaupungissa.

Yhteiskunta- ja toimijuustaidot kuten lukutaito, kriittinen ajattelu ja vuorovaikutusosaaminen vahvistavat toimijuutta ja koettua turvallisuutta.

Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta vahvistetaan myös tarjoamalla kaupunkilaisille mahdollisuuksia kohdata, keskustella ja vaikuttaa. Erilaiset avoimet foorumit, Erätauko-keskustelut sekä matalan kynnyksen yleisö- ja puhujatilaisuudet luovat mahdollisuuksia kokemusten jakamiselle, kuulluksi tulemiselle ja yhteisen ymmärryksen rakentamiselle. Näiden kautta vahvistetaan luottamusta, vuorovaikutusta ja toimijuutta myös epävarmuuden keskellä.

Työtä henkisen kriisinkestävyyden vahvistamiseksi tehdään yhteistyössä paikallisten kumppaneiden kanssa luomalla edellytyksiä hyvinvoivalle, osallistavalle ja turvalliselle arjelle. Kaupunki tunnistaa varautumis- ja valmiussuunnittelussaan kansalaisyhteiskunnan arvon henkiselle kriisinkestävyydelle niin tavallisessa arjessa kuin häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Ohjaavat periaatteet

- Vakaan ja ennakoitavan toimintaympäristön varmistaminen
- Turvallisuustarpeiden kääntäminen kasvuksi teollistuvan resilienssin avulla
- Osaamisen kehittäminen ja koulutusyhteistyö
- Kasvun ja uudistumisen testausalustojen tarjoaminen
- Työelämän ja arjen sujuvuuden yhteensovittaminen

Seurattavat mittarit

- Puolustus- ja turvallisuusalan yritysten sijoittuminen Hämeenlinnaan
- Laaja työttömyysaste ja rakennetyöttömien määrä (Työnvälitystilasto KEHA)
- Yksityisen sektorin, ml. yrittäjät, työpaikkojen määrän kehitys (Tilastokeskus)
- Yritysten maksaman yhteisöveron tuotto (Verohallinto)
- Yrittäjien Kuntabarometri, keskiarvo (Kuntabarometri)

Turvallisuus elinvoimana

Turvallisuus elinvoimana tarkoittaa Hämeenlinnassa toimintaympäristöä, jossa ihmisillä, yrityksillä ja yhteisöillä on edellytykset toimia, kehittyä ja rakentaa tulevaisuutta myös epävarmuuden keskellä. Turvallinen ja ennakoitava arki luo perustan työnteolle, yrittämiselle, opiskelulle, oppimiselle ja jatkuvalle osaamisen kehittämiselle.

Hämeenlinna rakentaa elinvoimaa tarjoamalla yrityksille vakaan ja luotettavan toimintaympäristön. Kaupunki tukee yritysten sijoittumista, kasvua ja uudistumista selkeillä prosesseilla, joustavilla yrityspalveluilla ja ennakoitavalla yhteistyöllä.

Osana tätä kokonaisuutta Hämeenlinna rakentaa vaikuttavuuslähtöistä teollistuvaa resilienssiä. Teollistuva resilienssi tarkoittaa kaupungin ja elinkeinoelämän kykyä vastata turvallisuuden, huoltovarmuuden ja toimintakyvyn muuttuviin vaatimuksiin siten, että nämä tarpeet kääntyvät uudeksi liiketoiminnaksi, osaamiseksi ja työksi. Hämeenlinna hyödyntää tässä valmistavan teollisuuden, huoltovarmuutta tukevan bioteknologian ja kestävän ruokatuotannon sekä puolustusalan osaamista.

Kaupunki tukee tätä tarjoamalla yrityksille ennakoitavan toimintaympäristön, testausalustoja sekä innovatiivisia rahoitusmalleja, kuten Katalyyttirahaston.

Näin liiketoiminnan kasvu kytkeytyy yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen ja vahvistaa alueen pitkäjänteistä elinvoimaa. Turvallisuudesta muodostuu konkreettinen kilpailuetu ja investointeja houkutteleva tekijä.

Koulutus, oppiminen ja osaamisen kehittäminen ovat keskeinen osa kokonaisturvallisuutta ja elinvoimaa. Kaupunki vahvistaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa oppilaitosten ja yritysten yhteistyönä. Tämä tukee työelämän murroksessa pärjäämistä, vahvistaa muutoskykyä ja varmistaa osaavan työvoiman saatavuuden.

Turvallinen ja ennakoitava toimintaympäristö rohkaisee kokeilemaan, kehittämään uutta ja hyödyntämään monipuolisia mahdollisuuksia. Kun ihmiset ja yritykset kokevat ympäristönsä vakaaksi ja ennakoitavaksi, lisääntyvät toimijuus, aloitteellisuus ja osallisuus. Hämeenlinnassa turvallisuus ja elinvoima vahvistavat toisiaan luoden pohjan kestävälle kasvulle, osaamiselle ja arjen hyvinvoinnille.

Ohjelman lähtökohdat

Laajemmat lähtökohdat ja ilmiöt

Globaali ja kansallinen turvallisuusympäristö ja muutosilmiöt

Kaupunkitasoinen lähtökohta

Kaupunkistrategian tavoitteet, Kokonaisturvallisuuden tilannekuva

Toimeenpanon edellytykset

Ekologinen kestävyys, Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys, Taloudellinen kestävyys

Toimeenpano-ohjelmat

Keskustavisio 2040	Asumisohjelma	Elinkeinot ja osaaminen -ohjelma	Tapahtumien ja matkailun Hämeenlinna	Kulttuurin tiekartta
LUMO -ohjelma	Hiilineutraali Hämeenlinna -ohjelma	**Turvallisuuden Hämeenlinna**	Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden suunnitelma	Lapsiystävällinen Hämeenlinna -ohjelma

Turvallisuuden osa-alueet

Arjen turvallisuus Ympäristö ja palvelut	**Henkinen kriisinkestävyys** Ihmiset ja yhteisöt	**Turvallisuus elinvoimana** Toiminta ja talous

Ohjelman suunnittelu ja toteutus

Ohjelman tavoitteita edistetään yhteistyömallien, kumppanuuksien ja toimintatapojen kehittämisen kautta. Ohjelma kokoaa yhteen jo olemassa olevia toimintamalleja sekä uusia toimenpiteitä ja vahvistaa niiden vaikuttavuutta yhteisen viitekehyksen ja koordinaation kautta.

Ohjelman toimet eivät perustu uuteen pysyvään budjettilisäykseen, vaan mahdollisista uusista rahoitusta edellyttävistä toimenpiteistä päätetään osana talousarvioprosessia.

Ohjelman toimeenpanoa seurataan systemaattisesti, ja tavoitteiden toteutumista arvioidaan erityisesti arjen turvallisuuden ja henkisen kriisinkestävyyden osalta mm. HYTETU-indikaattoreiden avulla. Näitä täydennetään elinvoimaa, yritystoimintaa, talouskehitystä ja työllisyyttä kuvaavilla mittareilla, joilla seurataan kaupunkistrategian kokonaisturvallisuutta ja elinvoimaa koskevien tavoitteiden kehittymistä.

Kaupunkiorganisaation sisäisesti ohjelman suunnittelussa ovat olleet mukana kaupungin johtoryhmä, konserni- ja elinvoimapalvelut sekä toimialat. Ohjelmaa laadittaessa on toteutettu kysely toimialoille sekä konserni- ja elinvoimapalveluiden vastuualueille.

Ohjelmaa suunnittelua on edistetty vuoropuhelussa asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa erilaisten turvallisuuteen liittyvien tilaisuuksien ja tapahtumien muodossa syksyn 2025 ja kevään 2026 aikana.

Ohjelmaa toteutetaan osana kaupungin muita strategisia ohjelmia ja suunnitelmia:

- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden suunnitelma 2026–2030
- Lapsiystävällinen Hämeenlinna -ohjelma
- Kulttuurin tiekartta 2022–2030
- Tapahtumien ja matkailun Hämeenlinna -toteutusohjelma 2024–2026
- Keskustavisio 2040
- Elinkeinot ja osaaminen -ohjelma
- Hiilineutraali Hämeenlinna -ohjelma
- Hämeenlinnan LUMO-ohjelma 2026–2036
- Asumisohjelma (tulossa myöhemmin)
- Liikkuva Hämeenlinna -ohjelma 2022 (päivitetään 06/2026)

Ohjelman suunnittelun tausta-aineistona on käytetty mm. seuraavia lähteitä:

- Blic Oy:n selvitysraportti (01/2025)
- Hämeenlinnan kaupunkistrategia (10/2025)
- Megatrendit 2026 (Sitra 2026)
- Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (Turvallisuuskomitea 2025:1)

Käsitteet

Kokonaisturvallisuus

Suomen turvallisuusajattelun toimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä kaikissa olosuhteissa.

Resilienssi

Yhteiskunnan ja järjestelmän kyky ylläpitää elintärkeitä toimintojaan, kestää häiriöitä ja kriisejä, vastata niihin sekä palautua niistä siten, että yhteiskunnan toimintakyky ja jatkuvuus turvataan kaikissa olosuhteissa.

Teollistuva resilienssi

Hämeenlinnassa teollistuva resilienssi tarkoittaa kaupungin ja sen elinkeinoelämän kykyä vastata turvallisuuden, huoltovarmuuden ja toimintakyvyn muuttuviin vaatimuksiin siten, että nämä tarpeet kääntyvät uudeksi liiketoiminnaksi, osaamiseksi ja työksi. Teollistuva resilienssi yhdistää turvallisuuden, elinvoiman ja kestävän kasvun strategiseksi kokonaisuudeksi.

Henkinen kriisinkestävyys

Yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan kyky kestää kriisitilanteiden aiheuttama kuormitus ja selviytyä niiden vaikutuksista.

Turvallisuus elinvoimana

Turvallisuuden rooli yksilöllisen ja yhteisöllisen toimijuuden mahdollistajana: turvallinen toimintaympäristö tukee työntekoa, yrittämistä, opiskelua, harrastamista sekä yleisesti arjen aktiivisuutta ja toiminnan jatkuvuutta.

Todellinen turvallisuus

Objektiivisesti arvioitava turvallisuuden taso, joka perustuu mitattaviin riskeihin, uhkiin, onnettomuuksiin ja tapahtumiin sekä niiden todennäköisyyksiin ja seurauksiin.

Koettu turvallisuus

Turvallisuuden subjektiivinen ulottuvuus, joka kuvaa, miten ihmiset arvioivat omaa ja ympäristönsä turvallisuutta riippumatta objektiivisesti mitatuista riskeistä.